

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtak. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petit vrste. Inseratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naši grehi

Iz Beograda je došla v politični list vest, da sta urednik »Učiteljskega Tovariša« in predsednik stanovske organizacije pov. UJU — Ljubljana v disciplinarni preiskavi kot državna uradnika — zaradi tiskovnih zadev.

Neobičajno je že to, da se disciplinske preiskave državnega uradništva napovedujejo v politično strankarskih listih; neobičajno je to, da se v naprej izreka zaključek o sporni zadevi ter se vsiljuje neko mišljenje pred izrekom senata; neobičajno je to, da se za tiskovne zadeve kliče še pred kako oporno točko po fiskovnem procesu državnega uradnika k — disciplinarni obtožbi; neobičajno je to, da se zaradi tiskovnih zadev kliče na odgovor poleg odgovornega uradnika tudi — predsednika organizacije!!

Kaj poredajo k temu druge strokovne organizacije? Kje je uradna tajnost, ki je najdiskretnost pri disciplinskih zadevah? Kje je svoboda tiska in kritike? Kje so državljanske svoboščine? Kje so predpogoji za zdrave razmere?

Odgovornost za vse to naj nosijo na svoji vesti oni, ki so tak predlog predložili in utemeljevali! Veliko odgovornost pa so prevzeli tudi oni, ki so dali zadevi še ostrejšo lice ter iznesli zadevo v politično strankarske liste.

Funkcionarji organizacije niso govorili v svojem imenu, ampak v imenu članstva, t. j. v imenu vsega učiteljstva in za dobrobit vsega učiteljstva. Zato to ni le zadeva organizacije, temveč je zadeva vsega učiteljstva. Ni niti več samo zadeva učiteljstva, temveč je zadeva vsega državnega uradništva, ker je ogrožena svoboda kritike, svoboda stanovskega tiska in svoboda stanovskih društev, organizacij.

Človek hodi od napora s sklonjeno glavo za svojim težkim in nevaležnim delom naprej. Kot državni uradnik bi ob skromnih državnih dohodkih že zdavnaj omagal, ako bi se ne zavedal svojih državljanjskih dolžnosti, katere zavest ga vzdržuje v idealizmu in ljubezni do naroda, države in poklica. To je ono, kar vzdržuje državnega uradnika še na čelu strokovnih organizacij: ljubezen do stroke in stanu, idealizem do naroda in države!

In ko se hoče poslužiti državljanjskih svoboščin, da bi izžgal kar je gnilega, kar je nezdravega v stanu, stroki, narodu in državi, ga udarijo izza hrbta najnižji, ki so čisto gnilebo sokrivni...

In prav je včasih tako! Tedaj si človek da šele časa, tedaj se šele izravna pokoncu, dvigne glavo kvišku in pogleda okrog sebe: Ali je res tak zločinec, kakor so ga naslikali?

V človeku se vzbudi zavest in ponos, ker iz obilice dela, kateremu služi vidi, da je očiščen očitkov — pred svojo vestjo...

Kaj so naši grehi?

Ali so naši grehi to, ker smo hoteli tudi po svoji inicijativi izvesti, da bi se spoštovale odredbe gospoda ministra prosvete ter čl. 93. uradniškega zakona in bi učiteljstvo hodilo zaradi reda, ki si ga želimo v upravi vsi, vedno korektno po službeni poti?

Ali so naši grehi to, ker smo hoteli izvajati dogovor predstavnikov naše organizacije z gospodom ministrom dr. Korošcem, da se bodo vse zadeve urejale potom prosvetnih oddelkov, do katerih edino naj se obrača učiteljstvo; on pa bode svoje gospode poslane napotil, da ne bodo v personalno-beneficijalnih vprašanjih za nikogar intervirali v Beogradu in s tem odpirali strankarskih vrat, na škodo vsega učiteljstva?

Ali so naši grehi to, ker smo obsodili izrabo zaupanega mesta v ministrstvu pri lastnem tovarišu v prilog svojemu bratu proti stvarnim potrebam in proti utemeljitvam in predlogom prosvetnega oddelka?

Ali so naši grehi to, ker se trudimo za dvig službene in stanovske morale državnega uradništva in moramo, če hočemo biti objektivni in poštini, nastopati celo proti lastnim članom? Koliko bolj smo potem upravičeni nastopati, če treba, proti postopanju tovarišev in odločujočih faktorjev na vodilnejših mestih, če gre za obče interese stroke in stanu!

Ali so to naši grehi, če delujemo za ublažitev strankarskih strasti, za stanovsko strpnost, za depolitizacijo državnega uradništva in zahtevamo, da naj se tudi političnemu nasprotniku dokaže službena potreba ali ne-korektnost, če se ga odstranja s kakega mesta proti njegovi volji?

Ali so to naši grehi, da smo postavili organizacijo v službo šolsko-upravnih zadev;

da tudi s privatno inicijativo podpiramo prosep in dvig svoje stroke; da publiciramo v svojem privatnem tisku odluke v korist šole, da se celo šolska oblast sklicuje na članke našega tiska, s katerimi podpiramo njena stremiljenja?

Ali so to naši grehi, da smo se postavili tudi s svojo privatno inicijativo v službo šolske reformnega dela pri nas; v službo organizacije nadaljevalnega šolstva; v službo gospodinjstva šolstva; v službo nadaljnega izobraževalnega dela učiteljstva samega; v službo mladinske literature, »Mladinske Matice« in v službo drugih velikih idej — v edino korist svoje stroke, naroda in države?

Ali so to naši grehi, da nismo zgolj kruhoborci, ampak še vedno idealisti in še veliki idealisti, ki nas ni še klonil najtrši gospodarski boj za obstanek, ki se mu s svojimi zadnjimi silami še vedno upiramo — ter se posvečamo tudi izvenslužbenim idealom, v prid narodu in državi?

Gorje šoli, če se nam zatre vsaka svoja misel, če se nam prepove vsaka kritika uprave in se zahteva brezpogojna pritrditev vsemu. Takega učiteljstva bi moralo biti sram vsakega naroda in vsake države. Ho-

Manifestacija slovenskega učiteljstva za osemletno šolsko obveznost v vsej naši državi.

Slovensko učiteljstvo sedmerih okrajnih učiteljskih društev, zborujoče dne 5. maja v Ljubljani, izjavlja, oprto na zavest, da je slovenska javnost z njim solidarna, sledeče:

1. Z vznemiranjem sprejemamo vest o formulaciji čl. 9. projekta osnovnošolskega zakona glede šolske obveznosti. Zavračamo vsako misel, da bi radi neke umetne, mehanične unifikacije šolstva trpeli naši kulturni interesi ter smo si edini v tem, da se vprašanje šolske obveznosti ne da s splošno, za vso državo veljavno zakonsko določbo drugače kot okvirno rešiti in so specijalne, diferencirane določbe za njegovo stvarno uresničitev v posameznih delih države neobhodno potrebne.

2. Zahtevamo, da pride do jasnega izraza načelo, da bodi vsak potek v dobi splošne šolske obveznosti v normalnih razmerah reden pouk in vsak skrčen pouk izjema, glede katere je treba točnih določb, kje in v koliko so dopustne.

3. Vsako določbo, ki bi dopuščala stalno omejevanje rednega pouka na prva štiri šolska leta, torej njegovo prekinjenje v dobi, ko postaja mladina šele sposobna za intenzivnejši in poklicno usmerjen pouk, označujemo kot reakcionarno in naperjeno naravnost proti kulturnemu dvigu širokih plasti kmetskega ljudstva, brez katerega ni in ne more biti kulturnega in gospodarskega napredka naroda in države. Smatramo naravnost kot dolžnost države, da posveča podvojeno skrb pouku zrelejših mladine v osnovni šoli tam, kjer ji ne more nuditi nobene druge izobraževalne prilike. Vsako misel na štednjo v škodo tej mladini moramo z ogorčenjem zavrniti.

4. Pozdravljamo uvajanje osemletne šolske obveznosti v vsej državi, nočemo pa, da bi se reševal videz osemletne šole na ta način, da se ta umetno loči v nižji in višji tečaj in se za višji tečaj uvaža kak ničvreden surogat rednega pouka. Bolje je po našem mnenju, da se tam, kjer obstojajo danes je nepremagljive ovire za izvedbo popolne osemletne šolske obveznosti, obvezna starost za vstop v šolo napram sedanji zviša za toliko, za kolikor je skrajšanje osemletnega rednega pouka trenutno neizogibno. Na vsak način mora 13. in 14-letna mladina biti deležna rednega pouka.

5. Olajšave v šolskem obisku smatramo kot dopustne le pri osemletnem šolskem obisku zadnji dve šolski leti. Urejene morajo biti s potrebnimi diferencijami enotno po pokrajinah ali oblastih in ne more odločitev o njih načinu biti prepuščena krajevnim činiteljem. Za pretežno dobo šolskega leta mora ostati redni, t. j. celodnevni, ves teden trajajoči pouk neokrnjen.

čemo, da postane samostojno mišljenje ponos našega stanu!

Kdor ima opravka z učiteljstvom naj ve, da ima opravka s kulturnimi ljudmi, ki imajo svojo zavest in svoj ponos in hočejo biti deležni tudi državljanjskih svoboščin.

Zato odločno zavračamo iznešeno kritiko našega postopka, neresnične trditve o kakih težkih žalitvah, ker v njih ni strankarstva, ni partizanstva, ni osebnih napadov na nikogar; temveč je vse le boj za načelna stališča in je ravna pot, ki jo hoče odslej hoditi slovensko učiteljstvo.

Preiskava in tožba še ni dokaz!

Težko odgovornost so si nakopali pravi povzročitelji najnovejših metod nad slovenskim učiteljstvom!

Pogled po privatnem delu, v katerega službi smo, nas navdaja s polno zavestjo, da nismo zločinci ne za državo in ne za oblast in upravo — kakor so nas naslikali; zavest, da obsojajo to tudi somišljeniki vladajočega režima in da so v tej obsodbi strnjene naše stanovske vrste, nas navdušuje, da smo vzravnani pokonci in stojimo pred očitki dvignjenih glav ter ob pripravljenih vrstah učiteljstva pričakujemo bodočnosti...

6. Ne zadovoljuje in ne pomirjuje nas s stališča slovenskih kulturnih interesov obliščena garancija, da ostane redna osemletna šola, kjer je že upeljana, nedotaknjena. Hočemo trdnih garancij za svoboden razmah in razvoj slovenskega šolstva, hočemo, da se šolska obveznost za vso Slovenijo izenači in se upelje osemletni redni pouk tudi tam, kjer dejansko še obstoja šestletna redna šola, z dveletno ponavljalno šolo, o kateri smo vsi edini, da je že skrajni čas za njeno ukinitve.

Mladinska Matica.

VEZAVA KNJIG »MLADINSKE MATICE«.

Z ozirom na sklep širjega sosveta UJU v Mariboru 15. aprila t. l. se javlja vsem po verjenikom, da bi stalo kartoniranje vseh treh knjžic, ki jih izda »Mladinska Matica« začetkom junija, 6:50 Din. Ker bi kartoniranje mnogih tisoč izvodov zahtevalo okrog tri tedne dela, ne more »Mladinska Matica« jamčiti razpošiljatve kartoniranih izvodov do konca tekočega šolskega leta. Kdor reflektira na kartoniranje izvodov, naj doloži po 6:50 Din za tri izvede, vendar naj računava z omejenjo zakasnitvijo, ki je nismo povzročili mi, ampak pozno storjeni sklep. Nekartonirani izvodovi se razpošljejo pravčasno, torej pred sklepom šolskega leta.

Odsek »Mladinske Matice«.

Splošne vesti.

— Ustanovitev Učiteljskega doma v Ljubljani. Dne 5. maja je imelo društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani svoj redni občni zbor, ki je sklenil likvidacijo dosedanjega društva in ustanovitev »Učiteljskega doma«, reg. zadrage z omejenim zavezo v Ljubljani. Zadruga ima iste cilje in namene kot prejšnje društvo. V načelstvo so bili izvoljeni: Josip Lapajne, načelnik; Karel Stravs, podnačelnik; Josip Kobal, Anton Arrigler, Vekoslav Mlekuz in Marija Malenškova, odborniki; namestnika: Fran Mercina in Angela Hafnerjeva. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Josip Macarol, Matija Pelko in Stanislav Žagar. Delež znaša 100 Din. Prvi dan je podpisalo pristopnico nad 200 članov.

— Dovolj je moledovanja za nas. Vnos vič moramo sedati k mizam in pisati in — prositi. Koliko priznanic, molb, žalb in bogve, kako se še imenujejo te listine, smo že spisali. Koliko intervencij je že bilo — a še danes 30. aprila 1928 dolguje država nagrade za nadure, opravljene v dobi od 1. aprila 1926 do 30. aprila 1927. Izplačajte nam dolžne razlike, izplačajte honorarje za nadure, za pouk verouka in drugo, to je dolžnost uprave, z odloki in ukazi, z naredbami in odredbami, z ukazi in prepovedmi pa nam ni pomagano, dokler ni točnosti v izplačilu. Vsem nam morajo biti odredbe in zakoni sveti ter jih moramo izvajati v korist države!

Meščanskošolski »Neverni Tomaž«.

Kaj se godi?

»Slovenec« od 6. maja 1928, št. 104 poroča iz Beograda sledeče:

Prehodi napadi na prosvetno upravo. Beograd, 5. maja. (Tel. »Slov.«) V »Učiteljskem tovarišu« so zadnje čase izšli črnoobrobiljeni članki »Kaj se godi«. V teh člankih se napada prosvetna uprava glede postavljanja učiteljev. Napadi, osebni in neutemeljeni, vsebujejo težke žalitve za prosvetno upravo. Ker so ti članki brez vsake stvarne podlage, torej napačni, je prosvetno ministrstvo odredilo proti uredniku »Učiteljskega tovariša« Ivanu Dimniku in izdajatelju Andreju Skulju disciplinarno preiskavo, ker sta državna uradnika. Obenem se je izdal nalog za sodno postopanje po tiskovnem zakonu. (Tako »Slovenec«.)

Povsem nov način uradovanja je to, da se disciplinske zadeve objavljajo potom političnih listov še preden se prizadetim izroči službeno obvestilo o preiskavi in preden je preiskava kaj pozitivnega dognala. S tem se daje službenim zadevam strankarski značaj in se strankarsko vpliva na potek disciplinskih preiskav državnega uradništva. Novi pojmi se pa ustvarjajo tudi o svobodi tiska, če se tiskovne zadeve izsledjuje pred tiskovnim procesom — disciplinskim potom. — Vsi objavljeni slučaj so istiniti in naj čitatelji sami še enkrat presodijo, če so v njih kakšni osebni napadi in težke žalitve prosvetne uprave. Citajo naj ponovno in videli bodo — kaj se godi!?

ODMEV DISCIPLINSKE PREISKAVE.

Gosp. urednik »Učit. Tov.«

Ivan Dimnik

Ljubljana.

Poštovani družje! Naš »Obzor« saopćuje, da Vas progone. U povodu tega držim da nam je dužnost: povezati se što tješnje. Naš stavljam u tu svrhu započeti naš saobraćaj: šaljem Vam sve do sada izasle brojeve našega glasila »Hrvatski Učit. Dom«; a slati ću Vam redovito i sve daljnje. Molim Vas: šalžite tako u jamčuju i Vi meni »Učit. Tovariš«. Vas i sve drugove srdačno pozdravlja bratski odani.

Zagreb, 8. V. 1928.

Ivan Tomašić.

— Opozorjamo na notico pod rubriko »Iz Pov. UJU« zadaj, ker so tam važne objave za članstvo.

— Sestanek šolsko-upravnega oddeska UJU v Mariboru se vrši v ponedeljek, dne 14. maja ob pol 15. uri. Člani, ki so sprejeli predloge v obravnavo, naj prinese izdelane elaborate s seboj. Udeležite se seje vsil!

— Likvidacija »Edinstva« v litjskem okraju. Kakor nam poročajo je zborovalo sresko društvo Edinstvo dne 5. maja na Savi in so člani sklenili likvidacijo društva.

— Iz Dol. Lendave se nam piše: Poziv madžarskega lista »Napušag« na učiteljske domačine ni našel zaželenega odmeva. Pač pa sta izstopila — glej čudo! — dva preča: na: učitelj Pečnik in njegova žena Pečnik-Zgančeva. Kako naj to tolmačimo? — Paternejl.

— Tovariši pevci! Pevski zbor UJU učiteljstva je z dosedanjimi nastopi dokazal, da se lahko prišteva med prvovrstne umetniške korporacije. Kljub vsem prošnjam in vabilom pa pogrešamo še dokaj dobrih pevcev iz naših vrst, katerih udeležba bi odzvela mnogo truda in skrbi odboru. Največ časa žrtvuje odbor razmotiranjem, kako pridobi bi še nekaj dobrih pevcev, da bo tudi moški zbor tako mobilan kot ženski. Ves trud je bil do sedaj zaman. Odbor bo v kratkem razposlal vabila onim tovarišem, katere so predlagali pevci in pevke. S temi vabili vabimo le one, ki so temu ali onemu članu zbora znani kot dobri pevci. Pričakujemo pa, da bo ta naš poziv vzdramil tudi druge tovariše, ki so dobri pevci in lahko kak dinar žrtvujejo za lepo slovensko pesem in procvit učiteljskega pevskega zbora. Tudi češkemu in moravskemu učiteljskemu zboru niso nastlane cvetke, a stanovska zavest jih je ustanovila, družila in pripeljala do svetovnega slovesa. Vabimo vse dobre in resne pevce, »enodnevnice« pa odklanjamo. Prijave pošljite tajništvo. (Pevski zbor UJU Ljubljana — Učiteljska tiskarna).

Odbor.

V čast slovenskega učiteljstva je dosegla Mladinska Matica v prvem letu nad 10.000 članov. Pošljite takoj naročila za vezavo!